

A portrait of Daniela Drtinová, a woman with long, wavy, light brown hair and blue eyes, wearing a dark, long-sleeved button-down shirt. She is looking directly at the camera with a neutral expression. The background is a plain, light-colored wall.

JAKO BYCH ŽILA DVA ŽIVOTY

Milan Ohnisko

Rozhovor s Danielou Drtinovou

Jako bych žila dva životy

Vyšlo také v tištěné verzi

Vyrobeno pro společnost Palmknihy - eReading

Milan Ohnisko

Jako bych žila dva životy – Rozhovor s Danielou Drtinovou – e-kniha

Copyright © Druhé město – Martin Reiner, 2020

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

JAKO BYCH ŽILA DVA ŽIVOTY

Milan Ohnisko

Rozhovor s Danielou Drtinovou

© Milan Ohnisko, Daniela Drtinová, 2020
Photos © Petr Burda, Lenka Hatašová, Rudolf Jung, David Kraus, Jakub Ludvík, Milan Ohnisko,
Alžběta Procházka, Petr Šebl, Majka Votavová a archiv Daniely Drtinové
© Druhé město – Martin Reiner, 2020

ISBN 978-80-7227-440-6 tištěná kniha
ISBN 978-80-722-7853-4 ePub, mobi
ISBN 978-80-722-7854-1 PDF

I.

JAKO BYCH ŽILA DVA ŽIVOTY

Rozhovor s Danielou Drtinovou

Co se ti, Danielo, vybaví jako vůbec nejstarší vzpomínka?

Asi jak mě vezou v kočárku starší kamarádky, které si hrají na to, že jsem jejich mimino. Nebo možná spíš panenka. To mně byly tři nebo čtyři roky, rozhodně jsem se už v kočáru běžně nevozila. Bylo to v létě, v části Olomouce zvané Stavařov, kterou jsem měla hodně ráda, protože vedla podél kolejí, kde jezdily vlaky. A my jsme tam samozřejmě nesměly chodit, ale chodily jsme tam. A právě v téhle části čtvrti mě ty starší holky vezly v kočáru. Ony mě často brávaly ven a hlídaly mě. Všechny moje nejstarší vzpomínky vlastně souvisejí s tím, že jsem ze všech nejmenší.

Když jsem pak byla o něco starší, na to místo jsme se pořád s kamarády vraceli, a když jsme z dálky viděli přijíždět vlak, přebíhali jsme koleje, a já si při tom uvědomovala, že jsem pořád ze všech nejslabší. Že bych mohla pod tím vlakem zůstat. Byl to zvláštní pocit, protože i v tomhle věku si hmatatelně uvědomuješ možnost rychlého konce. Zpětně viděno – strašné. Ale děti zkouší leccos.

Taky si pamatuju, že ve srážech nad kolejemi rostlo hodně ostružin, které jsme tam chodily trhat. Dneska už si sotva vzpomenu na jména těch holek. Každopádně když mě vezly v kočáru, tak jsem věděla, že do něj už nepatřím. Přesto si vybavuju, jak moc dobře jsem se cítila. Že jsem jako věčné děťátko, zabalené do deky, v dokonalém bezpečí. Naprostý kontrast k přebíhání kolejí. Vlastně se mi růst moc nechtělo.

Co sny? Neutkvěl ti z raného dětství nějaký v paměti?

Žádný z té doby si nevybavuju. Zato si pamatuju, že jsem v předškolním věku učinila jistý objev.

Už v tom dětském věku jsem totiž v sobě měla dvě roviny. Jedna praktická, druhá niterná. Ta první souvisela s tím, že jsem si pořád hrála na maminku, která má děti, anebo naopak na dítě v kočárku. To byla moje nejčastější hra, ve které jsem se naprosto ztrácela a která mi vydržela až do pozdějšího věku. Dávno už jsem byla pak na základce, ale pořád jsem ještě tajně chodila s kočárem, ve kterém byla panenka, po parku, a snažila jsem se, aby mě nikdo neviděl. Předtím jsem dokonce zastavovala i cizí ženy s kočárkem, ve kterém bylo dítě, a ptala se jich, jestli ten kočárek můžu chvíli vézt. Většinou mě maminky nechaly. Jenom se pokaždé ptaly, protože jsem byla opravdu malá, jestli rodičům nebude vadit, že jdu s nimi. Já jsem říkala, že ne, že na most můžu. To byl most, pod kterým jezdily ty vlaky. Převezla jsem kočárek přes most, vrátila se a čekala na další maminku s kočárem.

A to ti bylo kolik?

Asi tak pět. To byla jedna moje tehdejší silná inklinace – maminkovská a miminkovská. V kombinaci s těmi vlaky a pocitem konečnosti to byl hodně zvláštní mix pocitů. Zajímavé taky je, že od chvíle, kdy jsem se dozvěděla, jak děti přicházejí na svět, začala jsem se intenzivně bát,

že přijdu o život u porodu, často se mi o tom zdály sny. A to se pak ve skutečnosti málem stalo.

Kromě téhle praktické roviny jsem ale taky měla hluboký vnitřní život. Silně jsem vnímala živly. Bydleli jsme v přízemí na Štítného, naproti Smetanovým sadům, parku, kde bývá výstava Flora, do kterého jsem viděla z okna dětského pokoje. V tom parku jsem měla své oblíbené stromy. A k jednomu z nich jsem chodila dělat takovou dětskou „magii“. Samozřejmě jsem nevěděla, co dělám, ale takovým nevědomým, dětským způsobem jsem si hrála s živly. Když přšelo, nebo dokonce byla bouřka, vyskočila jsem oknem, třeba i v noci, a utíkala do parku. Cítila jsem u toho takovou mocnou sílu. A zaujalo mě, co jsem nedávno zjistila, že můj táta má ten strom na svém obraze. Někdy v té době ho namaloval, má ho v novém domě, netušila jsem, že věděl, že k němu utíkám. Nebo taky nevěděl...

Taky jsem měla svou osobní melodii, kterou jsem nikdy nezpívala nahlas. Vždycky, když jsem něco chtěla, soustředila jsem se v duchu na ni, třeba když jsem chtěla od babičky další panenku, a většinou se to splnilo. Víra dítěte. Ale evidentně jsem už odmala intuitivně věřila v hmotnotvornou sílu mysli.

Tu melodii si pamatuješ?

Pamatuju, protože ji používám dodnes. Programy nahrané v dětství jsou mocné. Dnes už většinou spíš, když něco nechci. Jako ochranu.

Ochranu před čím?

Třeba když se bojím o své blízké, tak používám tuhle melodii. Jako takovou ochrannou mantru. Ne aby se něco stalo, ale aby se něco nestalo. Někdo třikrát klepe na dřevo, aby se něco zlého nestalo, já v duchu zpívám.

Jsou tam nějaká slova?

Ne, je to jenom melodie. Taková jednoduchá. A tímhle způsobem – takovým prazákladním, dětským, ne plně vědomým – jsem si uvědomovala v sobě vnitřní sílu, která korespondovala se silami přírody. Moje vnitřní síla a síla bouřky v parku Flora spolu v tom dětství nějak úzce souvisely.

Takže prvního spirituálního navštívení se ti dostalo už v raném dětství, je to tak?

Určitě! Měla jsem pocit, že je to něco, co je zároveň absolutní i zcela přirozená součást mé podstaty. Že to není něco, co bych získala během života, ale něco, s čím jsem se narodila. Co proudí odněkud někam a do čeho jsem vlastně jen nastoupila. Takhle jsem to vnímala odmala.

Komu se tahle holčička vozící tajně cizí mimina, pobrukuje si tajnou mantru a provozující – rovněž tajně – živlovou magii, vlastně narodila?

To se ptám dodnes. Každopádně se narodila do dost divoké rodinné sestavy. Moji maminku odvedl tatínek z lesů Jindřichohradecka. Byla to samota u hranic s Rakouskem, opuštěné místo, Spáleníště. Vždycky když jsme s rodiči jezdili k babičce a dědovi, tak nás stavěla pohraniční stráž a ptali se, kam jedeme. Kontrolovali nás, protože dál už bylo jen pár usedlostí a dráty. Nakonec už tam bydlela jen babička se svým o třináct let mladším partnerem a jejich synem.

Takže slabost pro mladší muže máš po babičce?

Ano, odtamtud by to mohlo být. (*smích*) Ale u mě to není až tak horké. Babička byla o mnoho let starší než tenhle „děda“. Dnes už je to celkem běžné, ale v jejich době to byla rarita. Biologického dědu jsem objevila až o řadu let později. Já mám hodně komplikované rodinné vztahy. Zkrátka když jsem jezdila za babičkou, tak tam už byl tenhle mladý děda. Vypadal

jak Steve McQueen. Stavěl ze dřeva velmi precizní modely lodí, což bylo s podivem, protože trochu pil. My jsme ho měli strašně moc rádi, hodně se nám věnoval. Babička byla sekernice, opravdu tvrdá a divoká žena. Když jí dravci ohrožovali kuřata a kachňata, vybíhala z domu s křikem a hlavně s puškou a střílela po nich. Jednou se odrazil brok od trámu a chytla jsem ho nad oko. Taky tvrdila, že jí jdou zmije po kuřatech, tak se stalo i to, že jsme našli zmiji připíchnutou vidličkou na trámu ve stodole. Babička byla kovboj. Taková tmavá, drsná, indiánská žena s šátkem uvázaným na piráta. A vedle ní tenhle hodný děda. No, děda... my mu říkali děda, ovšem bylo mu přes třicet.

Jezdila jsi tam ráda?

Strašně ráda! Protože to byla opravdická samota. Tam když ses ráno probouzel, viděl jsi na lukách pro mě tenkrát tajuplné ostrovy porostlé jeřabinami a pak už jen tmavý les, za kterým bylo Rakousko. Ráno tam vždycky byly mlhy. Taková prazvláštní mlhovina. Párkrát se mi poštěstilo projet se tam na koni.

Ty jsi jako dítě jezdila na samotě, pár kilometrů od drátů na koni?

Jen asi dvakrát. Ale nikdy na to nezapomenu. Měli tam tažné koně. Napřed jsme se na ně jezdili dívat a pak jsem v kroku vyjela. Koně a samota, temný les... odehrávaly se ve mně velké věci. Koně mě přitahovali odmalička. Když jsem pobíhala v bouřce v olomouckém parku, jela jsem občas na to své místo na kole – a v dešti a blescích jsem si vždycky představovala, že jedu na koni.

Jak se tvoji rodiče poznali?

Maminka je jedním z osmi dětí téhle mé divoké babičky ze Spáleníště. Když jsme tam jezdili, tak už byly všechny ty děti dospělé – kromě syna Mirka, který byl sice můj strýc, ale nebyl o moc starší než já a moji sourozenci, protože babička ho měla až v pozdním věku s mým dědou „Stevem McQueenem“.

Takže můj táta umělec našel mámu pobíhat někde v tamních lesích, když tam byl na roční práci „na dřevu“. Odvezl si ji z lesů, ze Spáleníště, do Olomouce, do civilizace: jemu bylo jednadvacet, jí šestnáct.

Šestnáct?

Jo. Moje druhá babička – tátova máma – byla dost překvapená, když jí přišel maminku představit. A když mámě bylo sedmnáct, měli svatbu, v roce 1968, chvíli poté co přijely tanky. Museli mámě „koupit roky“. Tenkrát se tomu tak říkalo, v té době bylo dost „nezletilých“ manželství, tak se to muselo nějak řešit.

Táta trval na tom, že mámu chce, že ji zpátky do lesů neodveze. No a tak se vzali. Já jsem se mámě narodila, když jí bylo sotva devatenáct. Po mně ještě následovali bratr a sestra.

Jaká máma byla?

Ze všech těch osmi dětí určitě nejveselejší! Jako ve smyslu, že byla vtipná. I když její sestra, teta Máňa, to taky uměla. Máma byla spíš jak moje sestra, však jsem jí taky v dětství říkala jednu dobu křestním jménem. Jmenuje se Libuše a já ji oslovovala „Libuno“. Vždycky když přišel otec z práce, tak nás všechny čtyři srovnal do latě – mě, moje sourozence a mámu. To byly situace.

Brácha je o tři roky mladší, ségra o sedm, takže jsem se o ně samozřejmě starala. O bráchu ani tak ne, protože mezi námi nebyl velký věkový rozdíl, ale o sestru jsem pečovala, jako by to bylo moje dítě.

Protože naši byli takoví netypičtí. Měla jsem pocit, že jsem z celé rodiny nejsystematičtější. U nás bylo hodně věcí nohama vzhůru.

V jakém smyslu „vzhůru nohama“?

Třeba jsem šla s mámou do zelinářství a ona jim tam jen tak vyházela hlávky zelí z beden. Zelí se kutálelo do všech stran a máma z toho měla

ohromnou radost. A já tam bezmocně stála, bylo mi asi devět a zuřila jsem: „Libuno, prosím tě, posbírej to!“ Byla jsem z ní občas úplně vedle. Takže jsme to spolu měly nastavené jaksi naopak.

A táta?

Táta byl umělec, maloval obrazy.

Profesionálně?

On nebyl prominentem režimu, takže do tehdejšího Svazu československých výtvarných umělců se nikdy nedostal. Nemohl prodávat v Díle, maloval jen jako amatér. Takže profesně dělal něco jiného, ale měl svůj ateliér, což bylo na tu dobu dost nevšední a „cool“. Navíc v Olomouci.

Mohli jste ho v ateliéru navštěvovat?

Právě že mohli. S bráchou a ségrou jsme tam za ním chodili a malovali jsme tam s ním. Vzpomínám si, že jsem milovala linoryty.

A co tatínek maloval – myslím motivicky?

Portréty, taky akty, i krajiny. Pár věcí od něj doma mám. Dělal hlavně olejomalbu, ale taky linoryty, kovoryty a další grafické techniky. Dovoloval mi, abych mu pomáhala nebo i sama tvořila. Měl grafický lis – to se mi strašně líbilo! Vždycky jsem něco vyryla a pak jsme to lisovali.

Měl ještě nějaké oblíbené motivy?

Často taky maloval právě stromy. Mě stromy, jak už jsem zmínila, naprosto fascinovaly – měla jsem ty své oblíbené v parcích. A taky se mi o nich zdávala spousta snů. Takových hodně archetypálních, někdy i velice temných.

A tátovy stromy byly taky dost znepokojivé. Vždycky z nich vytáhl nějakou zvláštnost, možná až podivnost. Vlastně mě ty jeho stromy

hodně znepokojovaly. Myslím, že tuhle hlubší vnitřní rovinu táta jinak nikdy moc neprojevoval, nepracoval s ní vědomě, ale měl ji v sobě. Stejně jako já.

Řekla jsi mu to někdy?

Ne, nikdy jsem se s ním o tom nebavila. A on sám o tom, z čeho vyvěrá jeho tvorba, taky nikdy nemluvil. Spíš jsem díky jeho obrazům vnímala, že jsem napojená na stejný kořen, který pak ve mně i později rostl a vyživoval mě.

Jaký jsi měla s otcem vztah?

Podle mě jsme si moc nerozuměli. Byli jsme si svým způsobem hodně podobní: oba velcí solitéři a individualisté. Měla jsem pocit, že mě drží hodně zkrátka. Jeho výchova byla tvrdá, přísná, procházela jsem řadami domácích vězení a různých trestů, z mého pohledu i za hlouposti. Vztahy jsme měli každopádně dost komplikované. I když si zároveň vůbec nejsem jistá, jestli to takhle vnímá i táta. Už jsem s ním o tom řadu let nemluvila, protože jsem z dřívějšíka měla pocit, že se v náhledu na minulost mjíjme. A dnes, ve svém věku, už to samozřejmě neřeším.

Bylo to tvrdé, ale taky díky tomu pro mě pak v životě neexistovaly žádné překážky. Protože jsem byla nejstarší, musela jsem intenzivně fungovat v domácnosti, i směrem k babičce a sourozencům. Vzpomínám si, že jsem doma pořád uklízela.

Taky jsem od třinácti let chodila o prázdninách na brigády do Sempry, tam brali i v tomhle věku. Práce byla nutnost, protože jsem si spoustu běžných věcí musela pořizovat sama. Pak jsem celé gymnázium chodila o víkendech do bufetu Opera za pult. S kamarádkou. Ale to nás bavilo, chodily tam „místní postavy“, bláznivý hodinář, co vydával hvízdavé zvuky, hrobaři... Ale tlak doma jsem samozřejmě cítila jako velkou nesvobodu. Od malička jsem byla hodně svobodomyslná a tři týdny domácího vězení jsem prožívala jako dva roky skutečného vězení.

Tři týdny domácího vězení opravdu není málo.

Ano, klidně i tři týdny. Třeba když jsem si něco vymyslela, což se samozřejmě nemá. Například když jsem musela být ze školy doma do čtrnácti nula nula, ale přišla jsem ve čtrnáct nula dvě, tak jsem si vymyslela nějakou naivní výmluvu, abych se vyvarovala následků. No a tím jsem ten „pozdní příchod“ samozřejmě ještě zhoršila, protože jsem to schytala nejen za pozdní příchod, ale taky za lež. Reakce byla pokaždé neúprosná.

Otec se takhle choval i k tvým sourozencům?

Bratr na tom byl líp. Pamatuju-li si to dobře, táta chtěl jako první dítě syna. Měl se jmenovat Daniel. První jsem se ale narodila já. Když to s klukem napoprvé nevyšlo, vznikla z toho Daniela. A po mně přišel na svět bratr. Dostal jméno Daniel. Ale pravda je, že můj bratr má syna a ten se taky jmenuje Daniel. Kdybych já měla syna, jmenoval by se... Daniel. Takže tohle jméno je k naší rodině nějak napevno přikované.

Každopádně nesoulad mezi mnou a tátou jsem v dobách dětství a pak i dospívání vnímala. Později jsem dokonce měla pocit, že mě to nutí v nějaké sebeochraně z toho vztahu tak trochu vnitřně vycouávat.

Ale na druhou stranu jsem k němu cítila přirozený respekt. Byl chytrý, přímočarý, vtipný, s ničím se moc nemazal. Jedna historka za všechny: V baráku s námi žil chlap, alkoholik, který nás děti dost obtěžoval. Bály jsme se ho. Když jsem byla starší a dělala judo, zase nás takhle jednou honil po domě a já jsem s ním na schodech udělala chvat uki-goshi. Přehodila jsem ho přes sebe, a on jak byl opilý, zůstal na těch schodech ležet. Dost jsme se s kamarádkou lekly a šly za svým tátou. Říkám mu: „Tati, já jsem asi zabila Králíka, na schodech.“ A táta: „Ále, Králík, neměl tam co dělat.“ Tak asi tak. Podotýkám jen, že Králíkovi se nic nestalo, byť trochu krvácel.

Jaké máte vztahy dnes?

Dobré. Mám je moc ráda, ale ze všech svých očekávání jsem dávno vystoupila. Vlastně už v těch dětských letech.

Takže s mámou jsi to měla podobně jako s tátou?

S mámou... To je trochu jiný příběh. To, že jsem ji vždycky vnímala spíš jako kamarádku, způsobovalo, že jsem měla trvale pocit, že vlastně takovou tu klasicky citovou podporu nemám. Navíc mi bytostně chyběl osobní prostor. Tři děti v jednom pokoji, brácha byl sígr po dědovi, kterého jsme nikdy nepoznali, často se pral a vymetal všechny louže, sestra Andrea byla malá a chtěla být pořád se mnou. Taky jsem se chtěla učit. Nebylo moc kdy a kde, naštěstí mi to šlo celkem samo. Vystudovala jsem vlastně všemu dost navzdory. Když o tom teď přemýšlím, po celou dobu jsem měla pocit, že do téhle rodiny úplně nezapadám.

V dospělém životě je jistě moudré vzdát se očekávání, ale copak to může udělat dítě? To je na přijetí a citovou odezvu nastaveno i biologicky.

A pokud tohle nefunguje, můžeš se s důsledky potýkat celý život.

To máš asi pravdu. Ale přeprala jsem to. Dalo mi to sílu.

Máma byla mírnější než táta?

Mírná nebyla určitě. Byla temperamentní, rychlá, instinktivní, prvoplánová! Střelec po babičce. Takhle nás i vychovávala. Občas padla rána, rychlá akce a šlo se dál. No ale vlastně se nám nic strašného nedělo. Vztahy v rodinách nebyly tak přecitlivělé, jako jsou dnes.

A jaký vztah měli tví rodiče mezi sebou?

No, velká „Itálie“ to byla! Vášnivý vztah. Od velkého citového propojení až po dramatická grand finále. Když se mámě něco nelíbilo, bylo veselo. Na druhé straně jsou spolu dodnes, takže přes všecku divokost je to asi

vztah zároveň dost stabilní. A hluboký. V létě 2019 se na stará kolena přestěhovali do Telče.

Trpěla jsi tou „divočinou“, nebo jsi nad ni byla povznesená podobně jako nad citové manko?

Moc povznesená jsem tedy nebyla! To až později. Jako dítě jsem byla hodně citlivá, možná právě až přecitlivělá. Takže některé momenty, když to třeba vypadalo, že by spolu naši nemuseli být, jsem nesla těžce.

Já ale na spoustu těch věcí z dětství vzpomínám strašně ráda, protože do nástupu puberty jsem byla taková holčička, co hlídala mámu, aby nerozhazovala zelí v obchodě, a ve třinácti mi nastoupila puberta, a to se potměšilost mé mámy probudila taky ve mně.

V jakém smyslu?

Ve smyslu humoru. Třeba jsme chodily s kamarádkou Magdou oblečené ve věcech mého táty vyvolávat pod okna olomoucké věznic na vězně. Pod těmi okny totiž odjakživa vyřvávali naši romští přátelé – pokřikovali na zavřené blízke ve stylu „Vylez, Potkane!“ A my jsme tam pořvávaly s nimi: „Vylez, Potkane! Vylez, Potkane!“ Těžká puberta. Táta pak nadával, kde má boty.

Nebo když u nás později spával můj tehdejší přítel, DJ z Lipníka, spolužák z gymplu. Tajně, aby to táta nevěděl. Vždycky ráno před sedmou musel vstát a vylézt oknem ven, protože k nám rodiče chodili do pokoje pro věci. Rozespálý přítel v pyžamu stál chvíli v průjezdu a za pár minut se vracel k nám už po příjezdové cestě. A jednou se takhle vracel, na nohách tátovy trepky, v plískanici, jenže táta šel z domu později, tak se na té cestě před domem potkali. Samozřejmě mu to došlo, Norbert v jeho trepkách... Viděla jsem to z okna kuchyně a tenkrát jsem fakt myslela, že se smíchy udusím.

Takže musím říct, že jak to třeba na jednu stranu bylo pro mě doma těžké, tak zároveň to bylo fakt vtipné dětství. Spousta momentů tam byla

neskutečných. Obzvláště od třinácti dál jsem si to užívala. V té době jsem potkala tuhle svoji osudovou kamarádku Magdu, která bydlela nad tratí, kousek za tím mostem, kam už jsem jako dítě nesměla. S Magdou jsem se intenzivně skamarádila, protože jsme byly absolutně na stejné vlně.

Ten most byl pro mě vůbec důležitým elementem – propojoval pro mě různé světy. A dole u nás, pod ním, na ulici, vždycky sedávala babička Anna, otcova máma. Byla taková korpulentnější. Nosila svůj typický modrý svetr. Potom se už moc nehýbala, protože nemohla. Vedle ní byl modrý barel, takže jsme ji zlobili, že nevíme, co je babička a co barel. Milovala jsem ji absolutně, ona pro mě tou citovou oporou byla, ale dost jsme ji zlobili, i s bratrem a sestrou. Chodili jsme k ní a dělali binec. Nebo jsme někde něco na někoho s Magdou pořád pořvávaly. Taky jsme chodily u nás v domě na naši tajemnou půdu. A furt jsme někde po někom něco házely.

Spočteno, zváženo – měla jsem intenzivní dětství. Byla jsem divoká po mámě, nebála jsem se ničeho po tátovi. Zároveň to byla jenom jedna rovina a ta druhá byla taky silná, ale tak odlišná, že jsem měla pocit, jako bych byla dvěma osobami. Jedna byla veselá, vtipná, divoká. Ta druhá niterná, hluboká, spirituální. Ta první neměla nouzi o kamarády, protože nikdy nepokazila žádnou legraci. Ta druhá, vážná, dlouho žádný svůj protipól – parťáka, kamaráda, spojence – nemohla najít.

Kdy se v tvém životě našel někdo, s kým jsi to sdílet mohla?

No počkej, to je těžko říct. Později jsem to třeba nějak sdílela se svými partnery. Ale ne všichni tomu rozuměli, to je pravda.

Spíš jsem to myslel tak, s kým poprvé nastalo skutečně sdílené porozumění, nikoli jen že ti někdo pasivně naslouchal.

Úplně první byla nežijící osoba, ale nemůžu ji opominout: Carl Gustav Jung. Přečetla jsem si tehdy jeho knížku, kterou vlastně ani nenapsal on

sám, sepsala to s ním jeho spolupracovnice Aniela Jaffé. Jmenovalo se to *Vzpomínky / Sny / Myšlenky*. To pro mě byla absolutně přelomová kniha. Díky ní jsem si uvědomila, že to, co se ve mně celé ty roky odehrává na niterné rovině, nemusí být hned projevem něčeho nenormálního nebo atypického, ale může jít o přirozený proces, s nímž se dá navíc dlouhodobě, systematicky a strukturovaně pracovat. A že díky tomu můžu růst. To bylo pro mě moc důležité zjištění.

Mě na Jungovi fascinovalo, že si nejen uvědomoval obsahy svého a kolektivního nevědomí, ale ještě byl schopen na těchto rovinách pracovat s pomocí průvodců. Navázal kontakt s vnitřními, archetypálními průvodci, kteří ho provázeli vrstvami nevědomí do velké hloubky. Vlastně pomocí průvodců exaktně zkoumal, co se děje v nevědomí. A pro mě to bylo osvobozující.

V jakém ohledu?

Protože jsem si uvědomila, že obsahy, které se ve mně odmala vynořovaly, jsou de facto reálné. Že to není žádná fantasmagorie, nějaké chorobné vrstvení obrazů na sebe. Že to vlastně může mít smysl, řád a význam. Vlastně právě na základě této knihy jsem začala s některými obsahy z nevědomí pracovat vědomě a začala je přijímat. Navíc mě v době mládí postihly velké zdravotní problémy s ledvinami. Od chvíle, kdy jsem své vnitřní obrazy a děje vědomě akceptovala a pokoušela se je integrovat do celku svého života, začala jsem se postupně uzdravovat. Na všech úrovních jsem se stávala komplexnější. A to byl skutečně životní zlom.

Než jsi pochopila, oč běží, napadlo tě někdy, že nemusíš být v pořádku?

Když ke mně ta knížka přišla, bylo mi zhruba dvacet, možná o rok víc: byla jsem de facto takový „postpuberták“. O spoustě věcí jsem toho moc nevěděla. Ne že bych si vůbec neuvědomovala, že jsem „jiná“ a že

se ve mně odmala něco neobvyklého děje. Spíš jsem nevěděla, co s tím mám dělat.

Vzpomínám si na sen, který byl pro mě hodně zásadní. Odehrával se u toho „mého“ stromu v parku Flora, ke kterému jsem chodila odkládat své vnitřní obsahy – tak jsem to ale tenkrát samozřejmě nenazývala. Prostě jsem se dívala na strom. V tichu a soustředění. Vlastně to byla taková intuitivní meditace, v té době nikdo nic takového v mém okolí neznal, ani to slovo v tehdejších totalitním slovníku neexistovalo. No a zdál se mi sen, že vybíhám v noci z přízemí našeho úžasného domu, tajemného, z roku 1911, vysoké stropy... Půda, sklepy, tam jsem byla taky pořád. Tam – a v parku.

Napadají mě slova jako divoženka, bosorka, malá čarodějnice.

Jo. Přesně takhle jsem to jako malá vnímala. Později jsem s tím začala vědomě pracovat a stáčela to na „královskou“, křesťanskou cestu. Přetvářela jsem to a kultivovala. Ale ten pohanský kořen, ten mám dodnes ráda a cítím ho v sobě jednoznačně. Dává mi sílu a taky z něj hodně tvořím, myslím v životě. Poslouchám třeba vikingskou hudbu. Ani jako malá jsem se nebála tmy nebo bouřek, naopak – začala bouřka nebo padla tma a já už vybíhala ven.

A lidí v tom parku ses taky nebála?

Ne. I když byl plný úchylů. Takových těch kabátníků. Ti byli v té době běžně k vidění. Nakonec se oni báli nás, protože jsme tam chodily s tou kámoškou a házely po nich šišky a kabátníci před námi utíkali. Nebála jsem se lidí ani ničeho.

A ten sen?

Ano, ten sen! Zdál se mi, když mi bylo tak patnáct šestnáct. Tedy předtím, než jsem začala chápat, o co může jít. Později jsem sny i vítala,

ale zhruba do těch dvaceti jsem měla spíš tendence je vytěšňovat, potlačovat, plašit je od sebe. Protože jsem si s nimi nevěděla rady. Byl to zkrátka nevědomý proud obsahů, které mě navštěvovaly buď skrze sny, nebo i v bdělém stavu.

No a v tom snu, ke kterému se pořád nemůžu dostat, jsem vyskočila z okna – stejně jako už tolikrát předtím v reálu – a běžela ke svému stromu. A pak jsem se před něj postavila jako pokaždé – a najednou jsem uviděla, že z něj vyšla postava. A že ta postava byla opravdu zlověsná: veliký černý pták, který měl hlavu muže s ostrými rysy. Takový opeřený dravec, ptačí muž, dodnes si pamatuju přesně, jak vypadal. Najednou jsem měla v ruce luk – a šípem mířila na střed jeho srdce. Stáli jsme tam proti sobě, já zírala na něj, on zíral na mě, vpíjel se do mě pohledem. A já váhala, jestli mám vystřelit. Tětiva i já napnuté k prasknutí – pak jsem ale ruce povolila. Najednou jsem si to rozmyslela, že asi ještě nenastal čas. A rozběhla jsem se zpátky domů. Letícího ptáka v zádech...

Z druhé strany domu byla okna ložnice a pod nimi velký jasmínový keř. A já jsem v tom snu doběhla k tomu keři a pod ním jsem viděla ženu, ani mrtvou, ani živou. Stála jsem pod jasmínovým keřem a cosi v tom keři, i ta žena sama, mi říkaly, abych té neživé a nemrtvé proklála srdce. Vzpomínám si, že jsem si v tom snu říkala: „No to snad ne...“ Přišlo mi to nechutné, bála jsem se to udělat, ale pořád jsem měla v ruce luk a šíp. A tím šípem jsem ženu, zcela jistě něco opravdu hodně starého ve mně nebo v mém rodu, proklála. Nebylo to nic příjemného, křupaly kosti, a až jsem s tou bytostí – vlastně se sebou samou – skončila, tak jsem se probudila.

Byl to přesně ten typ snu, po kterém jsem si v těch patnácti šestnácti říkala: „Co tohle jako mělo být?!?“

Bála ses, že ti „hrabe“?

Rozhodně mě to vyvedlo z míry.

Archetypální sen par excellence. Carl Gustav Jung by měl nepochybně radost.

Asi by měl velkou radost. Nicméně poselství toho snu jsem odhalila až mnohem později v křesťanské mystice: luk a šíp jsou symboly křesťanské modlitby či koncentrace na střed srdce. Protože v srdci je střed všeho. A ten pták byl můj vnitřní průvodce, který mě přivedl k důležitému obsahu. Možná i na nějakou transgenerační rovinu, tuším, že nešlo jenom o mě. V rodové linii toho máme víc než dost.

Jako by to celé vedlo k čemusi dávnému. Koneckonců jasmín je symbolický strom a mě nasměroval k očistě srdce.

Postupně jsem se dozvíдалa, že neseme velkou zátěž ze starých rodových událostí. Ta moje divoká babička ze Spáleniště měla matku... Tam to bylo hodně temné. Je to takové rodové tajemství. Už se ani neví, co byla pravda a co legenda... mluvilo se i o mrtvém dítěti a bůhví o čem všem.

O mrtvém dítěti?

Jo. Ale do toho se tady pouštět nebudeme.

Zajímavé bylo, že už v té době jsem instinktivně cítila, že můžu nějakou psychickou práci tu rodovou linii vyčistit. Vytrít ty obsahy, poslat je, kam patří. Pro nás pro všechny, a i zpětně. Až o mnoho let později jsem četla knihu *Uzdravení rodových kořenů* Kennetha McAlla, kde jsem se dozvěděla, že tuhle metodu někteří psychoterapeuti seriózně používají při léčbě svých pacientů.

A víc než zajímavé je, že podobným procesem a stejným typem snů procházela i moje sestra Andrea. Ve snech jsme často přicházely o děti. Její sen, jeden za všechny: Stojí na nádvoří nějakého hradu, v náručí má novorozené dítě a cítí absolutní štěstí. Po dlažbě se k ní náhle připlazí tmavý had a loudí, našeptává jí, aby dítě upustila. Sestra je nejdřív silná, vysměje se mu, po čase cítí, že slábne, had ji ovládá, ona ztrácí vědomí a dítě upouští. Žádný happy end.

Mně osobně práce s těmito obsahy postupně umožňovala dostávat se v sobě čím dál hlouběji, až tam najednou bylo čisto, ale trvalo to mnoho let a byla to cesta podobná očištění. Náročná. Když při práci na sobě zamíříš reflektor pozornosti do svého nitra – kolik harampádí tam najednou uvidíš! A to všechno musí pryč.

Vědomě jsi tedy léčila celou svou rodovou linii?

Ano, je to tak. Stal se z toho vědomý, záměrný a intenzivní proces. Příznačné u mě také bylo, že se začátkem sexuálního života jsem začala mít velké problémy s těmi ledvinami. Dokonce to vypadalo, že klidně můžu skončit ve čtyřiceti na transplantačním stole. Říká se, že strachy a úzkosti – nejen osobní, ale i rodové – se ukládají do ledvin. No a jak jsem pokračovala v čištění rodové linie, nemoc postupně ustupovala. Ale samozřejmě jsem byla taky normálně v lékařské péči, bez profesora Tesaře, skvělého nefrologa, který se mě po příchodu do Prahy ujal, bych obzvláště ty počáteční projevy nemoci vůbec nezvládla.

Vraťme se ještě do tvého školního věku. Byla jsi víc „pohanská solitérka“, nebo pro tebe navzdory všem fascinujícím vnitřním procesům hrála prim parta, se kterou jsi přebíhala koleje?

Obecně řečeno v partách jsem se vlastně moc nepohybovala; měla jsem spíš vždycky jednu kamarádku, se kterou jsem měla hodně intenzivní vztah. Prostě nejlepší kamarádku.

Ta první se jmenovala Petra Minaříková. Bydlela v domě naproti, úplně nahoře, já naopak v přízemí, a občas jsme si signalizovaly baterkami a různě na sebe blikaly. Já jsem u nich často i spávala. A moc ráda – protože my jsme sice měli krásný byt, ale u nás byl pořád hluk a chaos. Já si třeba vybavuju, že – jak táta byl takový střelec a nic ho neděsilo – léta u nás byla nespravená klika u venkovních dveří, takže v noci k nám kdokoli mohl přijít, kdyby chtěl. Strach se u nás nenosil, ale ani žádná

uspořádanost či klid. Tohle mi taky prostupovalo do snů. U rozbitých dveří stojí zlověstná postava, chce dovnitř, nedávám jí svolení a říkám jí, „ať vejde ten pravý“...

Kdežto tahle rodina – Petru vychovávala teta s babičkou – měla byt, který byl postavený s prvorepublikovou noblesou, měl i pokoj pro služku. Její babička pekla domácí chleba a bylo to u nich celé takové jako někde u továrníků. Navíc měli nějaké kontakty na Západě, takže v tom bytě bylo dost věcí z Tuzexu. Byl to pro oči dotek něčeho, co se do tehdejší totality vlastně vůbec nehodilo. Cítila jsem se tam jak v úplně jiné zemi. A dodnes jsem u nikoho neměla lepší chleba, než jaký pekla Petřina babička. Evženie se jmenovala.

No a někdy v sedmé osmé třídě jsem potkala svoji už zmíněnou osudovou kamarádku Magdu Rajnochovou, se kterou se blízce přátelíme dodnes. S tou jsem pak i kdeco procestovala. S ní jsem byla tancovat v Itálii a taky jsme se byly podívat v Americe. Magda je pro mě výjimečná v mnoha ohledech a taky jsem pak už nikdy nepotkala nikoho, s kým bych se cítila tak vtípná. (*smích*) S kým bych se mohla otevřít opravdu hodně praštěnému humoru. Ještě s její mladší sestrou Vandou to tak šlo, tohle je zkrátka asi v genech. S Magdou jsme dělaly opravdu binec.

Například?

Například jsme kdysi vzduchovkou vystřílely „veverka“ na všech obrazech v předsáli, kde jsou vyhazovači, na diskotéce v olomoucké Panoramě. Já ani nevím, jestli to tady mám vyprávět.

Žádný oukropek jsi vidím nebyla.

Ne, oukropek jsem nebyla rozhodně. Hodně jsme v té době kamarádily s partou kluků, u nichž jsem dlouho znala jen jejich přezdívky: Break, Gaspa, Klika. Později jeden emigroval do USA, další žije na Havaji a jeden z nich šel do armády, rotuje do Afghánistánu. S Breakem se vídám dodnes.

Ale zároveň, když to na mě přišlo, jsem z téhle polohy vystoupila a ponořila se do sebe. Věci kolem jsem dělala automaticky, povinností jsem měla dost, ale pozorností jsem byla v sobě, klidně dva dny v kuse. Sedávala jsem u nás na zahradě na jednom stromě, kde jsem si četla. Babička měla doma pár prvorepublikových knížek, třeba pohádky od Elišky Krásnohorské – a to byly knihy plné víl a Boha a různých nadpřirozených bytostí. Což byly přesně ty věci, které mě živily a budovaly zevnitř. Později se tahle kniha ztratila, pamatovala jsem si z ní jen pár příběhových detailů, ani autorku jsem si už nevybavila. Před pár lety jsem se o těch příbězích zmínila v rozhovoru v Katolickém týdeníku a představ si, nějaký pán v těch útržcích knihu poznal, napsal mi do televize, a tak ji mám zase doma.

Takže já jsem byla hodně divoké dítě, i pak, když jsem dospívala, ale zároveň když jsem byla konfrontovaná s tím, co ze mě vystupovalo, tak jsem to přijala, odevzdala se tomu, stáhla jsem se a byl ze mě na pár dní samotář. A pak to ustalo a já zase vybíhala ven „zlobit veverky“.

Ale také tam byla ona touha o někoho pečovat, která se projevovala v tvém zájmu o mimina, ne?

Těžko říct. Asi v tom nějaký pečovatelský instinkt byl, ale tehdy jsem to tak necítila. Mě prostě jenom přitahovala mimina. Byla všude, i ve snech. Nejen mých, ale později i v sestřiných.

Vybavuju si třeba jedny prázdniny. V té době už jsem kamarádila s Magdou a skončily jsme sedmou třídu. Naše ruštinářka měla dvě dcery, její mladší dcera ještě studovala vysokou školu a narodil se jí chlapeček a pak měly ještě holčičku od druhé dcery. Dávaly nám ty děti o prázdninách na hlídání. Ten chlapeček se jmenoval Honzíček a měl pár měsíců. A my jsme tam s Magdou ráno přijely, nafasovaly sunar a všechny potřebné věci na celý den a děti jsme prostě odvezly a staraly se o ně až do večera. To jsem byla nejšťastnější. Děti jsme krmily, přebalovaly, uspávaly, prostě všechno. Dvě dvanáctileté holky, bylo skvělé, že nám tak věřily.

Nikdo vás k tomu nezmanipuloval, prostě jste to chtěly?

No jasně, nikdo nám nic nenutil. Zuzanka, to druhé dítě, byla dvouletá. Dvouleté dítě už je v pohodě. Někdy jsem byla úplně sama s tím malým, když třeba Magda nemohla. A kdyby byl novorozeně, tak bych byla úplně na vrcholu blaha, ale to by asi nešlo. Ale přesně jsme věděly, co máme dělat. Kdy dát malému mléko, jak ho přebalit, uspávaly jsme je, drandily s nimi po venku, prostě všechno.

A potom později, v pubertě a dál, jsme spolu hlavně blbly. Pěstovaly jsme s Magdou humor, který přišel vtipný jen nám dvěma. Jak už to tak někdy bývá.

Ale zároveň jsem průběžně přepínala do hlubinné vnitřní polohy, ve které jsem se světu na pár dní dokonale ztratila a byla jsem jenom hluboko v sobě.

A Magda o tom věděla?

Asi něco tušila. Ale nevěděl to vůbec nikdo. Magda se to dozvěděla až později.

Vnímala jsi úkorně, že to nemůžeš s nikým sdílet, nebo to tak pro tebe bylo v pořádku?

Asi jsem nad tím takhle vůbec neuvažovala. Samozřejmě jsem hledala odpovědi na to, co se ve mně děje, ale vzpomínám si, že v jedenácti jsem si uvědomila, že od svých rodičů tyhle odpovědi nedostanu, a nějak jsem přijala, že jsem na to sama. Vlastně to pro mě bylo naprosto přirozené, neměla jsem to s čím srovnat, nic jiného jsem nezažila. V těch jedenácti jsem prožila hodně silný iniciační moment a od té doby jsem věděla, že v jedné poloze už nikdy nebudu stejná jako ostatní děti.

No a protože jsem si zvykla na skutečnost, že od rodičů odpovědi tohoto typu nedostanu, tak jsem je vlastně přestala čekat od kohokoli. Podobně naladěné lidi, jako jsem byla já, jsem začala potkávat až po dvacítce, do té doby jsem si v tom „jela“ sama.

A tím úplně prvním spojencem byl již zmíněný Carl Gustav Jung – v té době ovšem již pár desítek let mrtvý chlapík. To je taky něčím příznačné, ne? Možná tím, jak těžké je v životě najít spojence?

Ano. Najít v životě spojence pro duchovní cestu je opravdu těžké. Myslím dobrého spojence, průvodce. A velký dar, když se to podaří.

Ještě zpátky do dětství prosím. Které knihy kromě pohádek Elišky Krásnohorské jsi měla ráda?

Pohádkohorory Hanse Christiana Andersena, to byla bomba! A pak takovou komiksově laděnou knížku o Enšpíglovi. Znáš tu postavu?

Znám i tu knížku: Kolář a Hiršal, s Lhotákovými ilustracemi. Šibal a taškář, který na ničem nelpěl, zato projevoval divoký smysl pro humor – a skrze něj i moudrost. Umím si představit, že tohle ti nebylo cizí.

No právě! Tuhle knihu jsem milovala. Napadá mě, že ji vlastně už nemám. Ani nevím, jak jsem o ni přišla. No to je fuk.

Ale prim hrála asi přece jen Eliška Krásnohorská. To byly úžasné texty, absolutně mě dostaly a asi z nich žiju dodnes. Tam se třeba narodil vílám potomek. A něčí dítě ho našlo a doneslo domů a rodiče mu říkali, že to nemělo dělat, protože ty víly už ho nebudou chtít zpátky, když si zadal s lidmi. A to vílí dítě je pak samozřejmě nešťastné, protože je éterické, což v lidském světě není výhodou. Vlastně bylo zakleté ve hmotě tohoto světa – a v tomto punktu jsem se s ním silně identifikovala. Protože i pro mě bylo něčím velmi těžké pobývat ve 3D.

Pardon: ve 3D?

3D je taková moje zkratka pro život ve hmotě. Pak dítě doroste a někde na kraji lesa zase tancují víly a zpozorují tuhle svoji už dorostlou holčičku, jak se k nim vrací. A já jsem měla pokaždé za ni takovou radost. Taky jsem se chtěla vrátit domů, do neviditelna. Vlastně jsem pocitově stejně jako ona visela mezi dvěma světy.

Četli ti rodiče, když jsi byla malá?

Ne. Čítávala mi ale babička – máma táty. Ta pro mě svým způsobem sehrála i rodičovskou roli. Divokost mých rodičů korespondovala s mou instinktivní, divokou částí – veselou a praštěnou. Ale babička do mě investovala citově. Byla moc hodná a byla tam pro mě. A hodně mi četla.

Můžeš o ní říct víc?

Olomoucká babička Anna. Bydlela s námi v bytě. Měla místnost, kde se ještě topilo v kamnech, a já si tam dělávala takové jednoduché bramborové placky. A hodně jsem tam snila. Měla takovou strašidelnou skříň. Akorát jsem za ní občas nesměla chodit, což jsem těžce nesla.

Proč ti to rodiče zakazovali?

Třeba když se s babičkou nepohodli. Nebo když jsem zlobila. Naštěstí to ale nebývalo tak často.

Babička pro mě byla nepostradatelná. K ní jsem vždycky unikala z té divokosti a blbnutí do soustředěného, citově mystického prostoru, který jsem potřebovala jako vzduch. Přitom nemůžu říct, že bych s babičkou sdílela úplně všechno. Některé věci jsem jí taky neříkala, nevyprávěla jsem jí například o svých snech, ty byly jen moje. Ale vždycky jsem u ní našla porozumění a přijetí citového rázu. Byla vlastně dalším, pro mě klíčovým mostem mezi vnějším a vnitřním světem.

Babička ještě žije?

Nežije. Umřela, když mi bylo jednadvacet. To byl pro mě dost těžký okamžik.

Když začala být částečně nemohoucí, tak jsem od města získala, bylo to těsně po revoluci, byt. Myslela jsem si, že tam bude mít zázemí a že za ní budu jezdit.

Babička ale vážně onemocněla a začalo být zřejmé, že si už nedokáže pomoci sama. Já jsem potřebovala dokončit zkouškové období. Řekla jsem jí, ať malou chvíli vydrží v nemocnici, kde ji dají dohromady (měla vysoký tlak a celkově to nebylo dobré), a já se brzy vrátím a minimálně čtyři měsíce do začátku školy s ní budu v tom novém bytě. A pak budeme řešit, co dál. Odjela jsem tedy dělat zkoušky, a když jsem se vrátila domů, babička už mě nepoznávala.

Rodiče ti nedali vědět?

Nedali. Tenkrát to nebylo jak dnes, nebyly mobilní telefony. Přijela jsem po týdnu domů, ale už bylo pozdě. Těžce jsem pak v sobě nesla, a dlouho, že jsem se s ní nemohla rozloučit.

Vyčítala jsem si, že jsem na ty zkoušky odjela. Odjížděla jsem ale připravená, že se s ní přestěhuju do toho nového bytu. Prostě bych nějak pendlovala. Stejně jsem se vracela vždycky ve čtvrtek. Od pondělí do čtvrtka jsem byla v Brně, později v Praze a pak jsem se vracela domů, protože mě to táhlo za Magdou.

No a náhle jsem stála před situací, že je konec. Trvalo desítky let, než jsem to zpracovala.

Mluvili jsme o knížkách tvého dětství. Co další inspirační zdroje? Chodila jsi ráda do kina? Jezdila jsi na tábory?

Jako úplně malou mě naši brali na čundry, ale to znám jen z fotek, nepamatuju si to. Na tábory jsem ale nejezdila. Přesněji řečeno asi na dvou jsem byla – a bylo to tak nesnesitelné, že pak už mě tam naši neposílali. Jakékoli jinými lidmi organizované hromadné či týmové akce jsem vždycky protrpěla. Do nějakého pionýra jsem asi přihlášená byla, ale nechodila jsem tam. Naším to bylo jedno a já byla jenom ráda. V týmech jsem se necítila dobře, až v současnosti to jde líp. A nemůže to být jen tak ledajaký tým!

I když... chvíli jsem chodila do jakéhosi přírodovědného kroužku, což bylo fajn. Jednou jsem se tam vsadila, že půjdu lesem bosky.

A vyhrála jsi?

Vyhrála! Šla jsem bosky celou dobu, prošla kopřivami a křovím a kdečím. Měla jsem to v sobě.

Praktikovala jsi „divoženkismus“ v době, kdy to ještě nebyla móda a slova jako novopohanství tu ještě nikdo neskloňoval.

Přesně tak. Dneska mi připadá zvláštní, jak jsem to tehdy vůbec zvládla: chodit kopřivami. To už bych dneska „nedala“. Ale chodit do přírody mě bavilo, přestože nejsem žádný exaltovaně přírodní typ. Přírodu jsem potřebovala, protože jsem potřebovala ty živly. A to mi stačilo vyběhnout v noci do parku. Kvůli tomu jsem nemusela nikde bydlet tři dny ve stanu. Ale je pravda, že díky tomu kroužku jsem zrovna nedávno v Krkonoších ohromovala svou dceru Natalii a kamarádky Mizu s Lu, protože jsem poznala diviznu. (*smích*)

A do kina? To se u nás taky moc nenosilo. Ale v televizi jsem zbožňovala jeden film o holčičce, která se jmenovala Veronika. A byla tam taková písnička: „Veroniko, přej si přání...”

Nebyla to holčička, která neměla rodiče a žila v dětském domově?

Jo. Rumunský film. Holka, která měla kouzelný nafukovací balónek, a když chtěla někam utéct, se ho chytila a prostě uletěla. To jsem milovala.

Jinak já jsem se na televizi vlastně vůbec nedívala. Když jsem náhodou prošla kolem televize a viděla tam třeba zprávy, vždycky jsem si říkala, co tohle je za panoptikum. Pro mě to bylo absolutně nezajímavé. Nechápala jsem moc ani české filmy. V rámci české kultury jsem skončila u Arbese, *Zázračná madona*, ta mě fascinovala. Od té doby už jsem se s ničím vnitřně nepotkala.

Se mnou se vůbec nepotkává ten „český kulturní archetyp“ či jak to nazvat. Třeba *Marketu Lazarovou* jsem viděla až nedávno. Ta se mi ale líbila, ovšem právě proto, že je úplně jiná než české filmy. Není hladivá. Zatímco takové *Postřižiny*, tomu já vůbec nerozumím, mě to absolutně mijí.

Ještě na nějaké filmy z dětství si vzpomeneš?

Z pohádek jsem ještě milovala filmy *Princ a Večernice* nebo *Tři oříšky pro Popelku*. Hlavně ale *Třetího prince*. A taky třeba *Malou mořskou vílu*. A nesmím zapomenout na *Statečného kováře*, který je mimochodem celý archetypální. Je kompletním podobenstvím mystické cesty. Což jsem pochopila až později – když jsem v třiatřiceti letech sama na mystickou cestu nastoupila.

Co humor?

Humor jsem měla ráda jako dítě a mám ráda pořád. Ale zase – když už, tak už. Mě bere humor ostrý, drsný, černý, nekorektní, bez zábran. Jako když chlap zírá na opici a dceru a neví, která z těch dvou je dcera. Takový humor se tady moc nedělá, a pokud, tak blbě.

Kde jsi trávila jako dítě školou povinné prázdniny?

Na základce jsem jezdila buďto k babičce na Spáleníště, za rodinou do Štěpánova, nebo k tetě do Záhlinic, což je dědina u Hulína. Teta byla sestra mé mámy. Měli taky tři děti, jako naši. Romanu, Mirku a Rudu. Bohužel bratranec se jako hodně mladý zabil v autě.

A u nich jsem si vždycky jako malá hrávala na zpěvačku. Našla jsem tam různé kostýmy – princeznovské šaty a podobně. Tam jsem byla úplně jako v ráji.

A vzpomínám si, že mě fascinovala písnička, možná ji budeš znát, je to cover, který nazpívala Věra Špinarová: *Nic než boogie, boogie, boogie*